

Specialpedagogik och skolsvårigheter -vems svårigheter pratar vi om?

Specialpedagogik för lärande, Skolverket,
Malmö den 16 maj 2019

***Pirjo Lahdenperä, professor emerita i pedagogik med
inriktning mot styrning och ledning, Mälardalens högskola***

Leg. psykolog

Personlig och
kulturbunden
kunskap
- erfarenhetsbaserad

Massmedial
och populär-
vetenskaplig
kunskap

**Kunskap
om
skolledning**

Vedertagen –
(gängse)
akademisk
kunskap

Transformativ
akademisk kunskap
- kritisk
Interkulturellt
ledarskap

Kunskap
producerad av
myndigheter t.ex.
Skolinspektion
och Skolverket

Innehåll:

- **Synen på skolsvårigheter**
- **Att bedöma lärarnas kompetens
– åtgärder på verksamhetsnivån**
- **Arbetsätt: *kontrastera, ge tankeuppgifter, fokus på tanke- och meningssystem, kritiskt granska***

Böcker för skolledare

Avhandling och andra publikationer om skolsvårigheter:

Lahdenperä, P (1997). *Invandrarbakgrund eller skolsvårigheter*. En textanalytisk studie av åtgärdsprogram för elever med invandrarbakgrund, 1997, HLS Förlag

Lahdenperä, P (2013/2016). *Rektors pedagogiska ledarskap och lärares undervisningssvårigheter*, i O. Johansson & L. Svedberg (red.) *Att leda mot skolans mål*, Malmö: Gleerups.

Skolsvårigheter:

Elever:

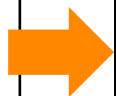
Inlärningssvårigheter p.g.a. brister i emotionell, social, fysisk och kognitiv utveckling samt i olika skolbakgrunder och språk.

Lärare:

Olika typer av relationsproblem med elever och undervisnings-svårigheter

Ledare:

Lednings-svårigheter

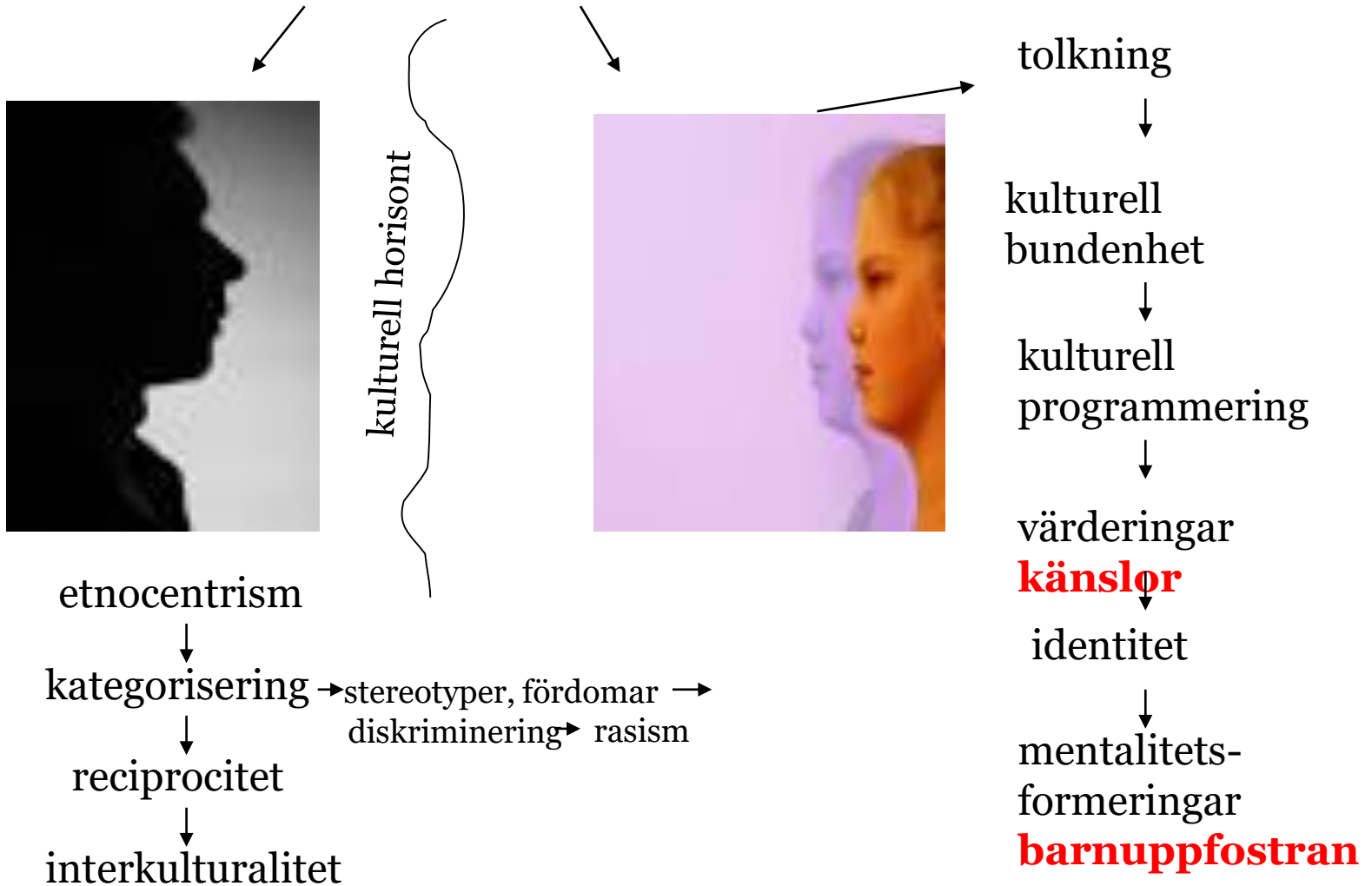

Olika syn på svårigheter:

1. **Egenskaper:** *saknar, ha svårigheter, att vara t.ex. aggressiv, hyperaktiv, jobbig, klängande, fet, ha brister, diagnos: autistisk, ADHD,*
2. **Utveckling:** "allsidig utveckling": a) emotionell, b) social, c) kognitiv och d) fysisk (brister eller saknar), e) skolbakgrund
3. **Kontext**
 - - miljö
 - - meningssystem

Kulturell programmering (omedveten, **normalt**, förgivettagande)

Systemiskt förhållningssätt:

- 1. Meningsystem**
- 2. Kontextualitet**
- 3. Nutidshypoteser**
- 4. Cirkulär kausalitet**
- 5. Komplementär hållning**

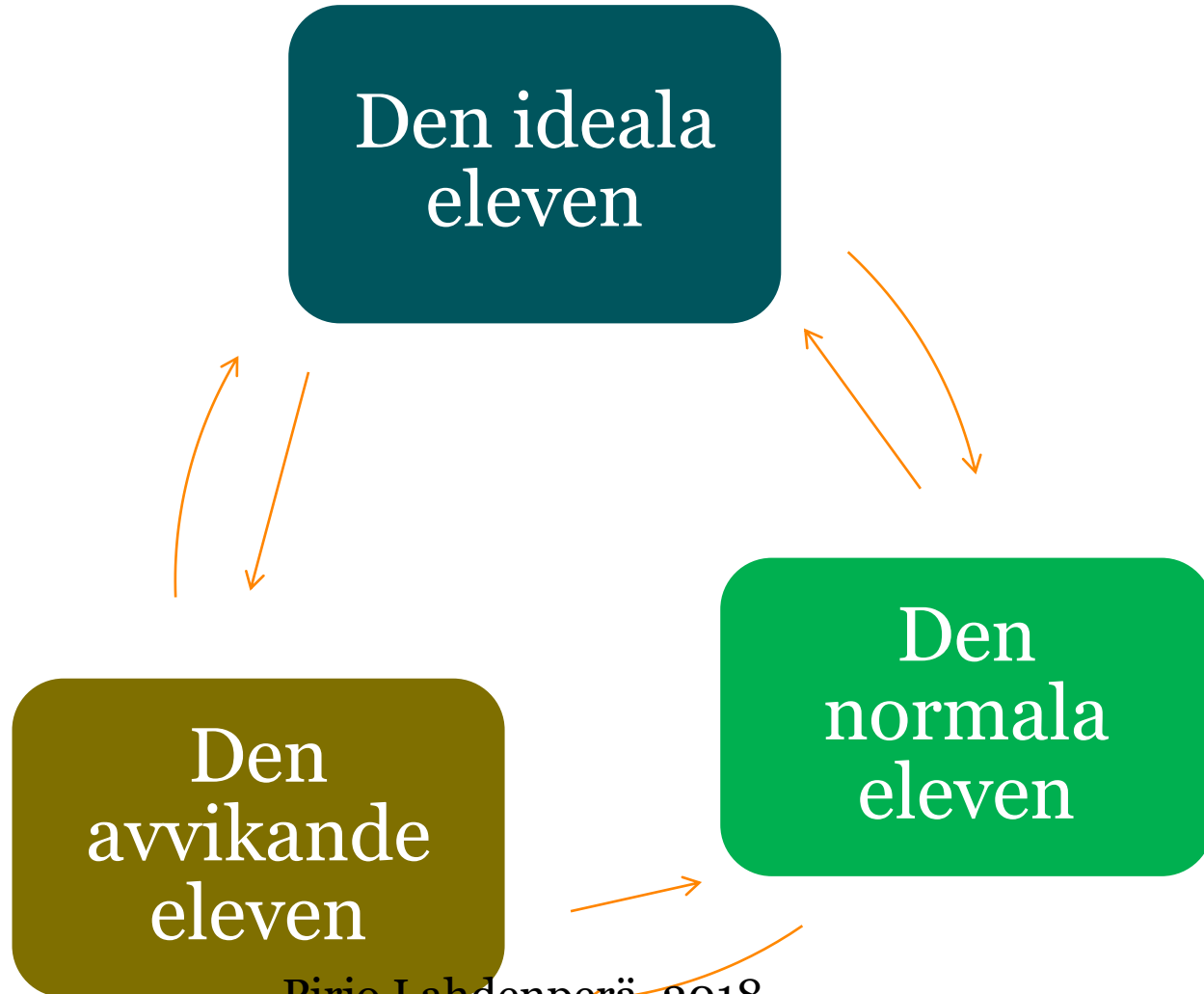

Bedömning av lärarnas kompetens?

- Hur ser heterogenitet ut bland elever i din skola?
- Vilka elever gynnas respektive missgynnas av undervisningen på din skola?
- Synen på svårigheter? **Nuläget?**
- Pedagogers specialpedagogiska kompetens?
- Vad skulle du vilja utveckla hos dina pedagoger?

Bedömningsgrunder / konstruktioner

New Public Management/ mål-och

resultatstyrning (J. Bornemark: *Det omätbaras renässans*, 2018)

- Förpappring och dubbla verkligheter
- Rankningslistor
- Mätbarhet
- Mätbarhetslogiken: att inte mätas – ej synligt
- Ökad dokumentation – överdokumentation
- Begreppsimperialism
- Kvalitetssäkring
- Utökad administration och kontroll

Realistisk ambitionsnivå?

$$-/+ \text{ Självkänsla} = \frac{\text{Framgång}}{\text{Ambitionsnivå}}$$

The diagram shows the equation $-/+ \text{ Självkänsla} = \frac{\text{Framgång}}{\text{Ambitionsnivå}}$. The word "Självkänsla" is in red, "Framgång" is in dark teal, and "Ambitionsnivå" is in dark teal. A dashed horizontal line is positioned above "Ambitionsnivå". An orange arrow points upwards from the word "Ambitionsnivå" towards the dashed line.

Referenser:

- Lahdenperä, P (1997). *Invandrarbakgrund eller skolsvårigheter*. En textanalytisk studie av åtgärdsprogram för elever med invandrarbakgrund, Doktorsavhandling, HLS Förlag
- Lahdenperä, P (2008). *Interkulturellt ledarskap - förändring i mångfald*, Lund: Studentlitteratur.
- Lahdenperä, P (2015). *Skolledarskap i mångfald*. Lund: Studentlitteratur
- Lahdenperä, P (2013/2016). *Rektors pedagogiska ledarskap och lärares undervisningssvårigheter*, i O. Johansson & L. Svedberg (red.) *Att leda mot skolans mål*, Malmö: Gleerups.